MEMÒRIA DE L'EDICIÓ 2015/2016

Btoy En Residència

a l'Institut Lluís Domènech i Montaner

Mediació: Museu Nacional d'Art de Catalunya

ÍNDEX

PARTICIPANTS…… pàg. 3

LA CREADORA RESIDENT…….....pàg. 4

EL PROJECTE I LA RESIDÈNCIA……..……....pàg. 5

EL PROCÉS DE TREBALL.....pàg. 6
E-POSTAL PRESENTACIONS.....pàg. 9

PUNTS FORTS I PUNTS FEBLES DE LA RESIDÈNCIA.....pàg.10

ACCIONS VINCULADES A LA RESIDÈNCIA.....pàg.11

PARTICIPANTS

El Museu Nacional d'Art de Catalunya, a través del seu Departament d'Educació, ha comissariat la residència d'Andrea Michaelsson, *Btoy*, a l'IES Lluís Domènech i Montaner.

Han participat en la residència els alumnes de tercer d'ESO que van escollir aquest projecte com a matèria optativa.

Alumnes
Maria Amor, Nerea Barnés, Jean Pierre Benítez, Carla Bueno, Paula Bueno, Mireia Crespillo, Marta Fernández, Mahí García, Ana Herrera, Alba Hurtado, Oscar Hurtado, Patrizha Maquimot, Gemma Ortega, Xavier Rodríguez i Andrea Sánchez

L'Institut Lluís Domènech i Montaner és un centre relativament recent (es posà en marxa el curs 1996-1997) i està situat a la Zona Franca, al Districte de Sants-Montjuïc. Es defineix com un centre educatiu obert a l'entorn que vol formar persones competents des del punt de vista social, que facin seus els valors de la solidaritat i el respecte a la diferència. Considera especialment una oferta d'aprenentatges àmplia i que sigui significativa per a tot l'alumnat. El **Domènech i Montaner** ja va participar en la sisena edició d'**EN RESiDÈNCiA** (2014-2015) amb l'artista visual Francesc Torres.

Docents
Toni Escrig, cap del Departament de Tecnologia, i Irene Nieto, professora de ciències socials i coordinadora del segon cicle d'ESO

Mediadores
Sandra Figueras i Teresa González, del Departament d'Educació del Museu Nacional d'Art de Catalunya

LA CREADORA RESIDENT

Andrea Michaelsson, *Btoy*

Nascuda a Barcelona i coneguda sobretot com a Btoy —el seu nom de *street artist—,* Andrea Michaelsson ha estat creant els seus estergits (*stencils*) i pintant al carrer des de l'any 2001. Els seus murals, gravats i teles, que sovint mostren dones icòniques de la cultura pop, es troben als carrers i les galeries de Barcelona, Londres i París, entre moltes d'altres ciutats europees, però també a Amèrica del Sud i fins a Indonèsia.

Amb formació de fotògrafa, una disciplina que sempre fa servir en el procés de creació, va començar a pintar al carrer. En aquest context va aprendre dels seus companys els secrets de la tècnica i els materials. Tot i la gran quantitat d'obra que ha fet a l'espai urbà, és al taller on desenvolupa la recerca i on crea els seus estergits i cartells, i és per això que es defineix com a artista plàstica.

Interessada pel carrer com a llenç, aquest li proporciona un context i unes textures predeterminades en les quals inserir les imatges. El carrer diu "No és només pintar, també implica descobrir un lloc nou" una motivació per viatjar o caminar per la seva ciutat a la recerca del proper suport.

Les dives del Hollywood de la dècada de 1920 fins als anys quaranta, les *flappers,* com a arquetips de dones alliberades, o les *geishes* són els motius amb què decideix embellir la ciutat, una excusa per treure l'art fora dels espais de l'art i posar-lo al carrer, a l'abast de tothom.

EL PROJECTE I LA RESIDÈNCIA

Mural permanent en una terrassa que forma part del pati de l'institut

Mural efímer (de juny a setembre) al Museu Nacional d'Art de Catalunya

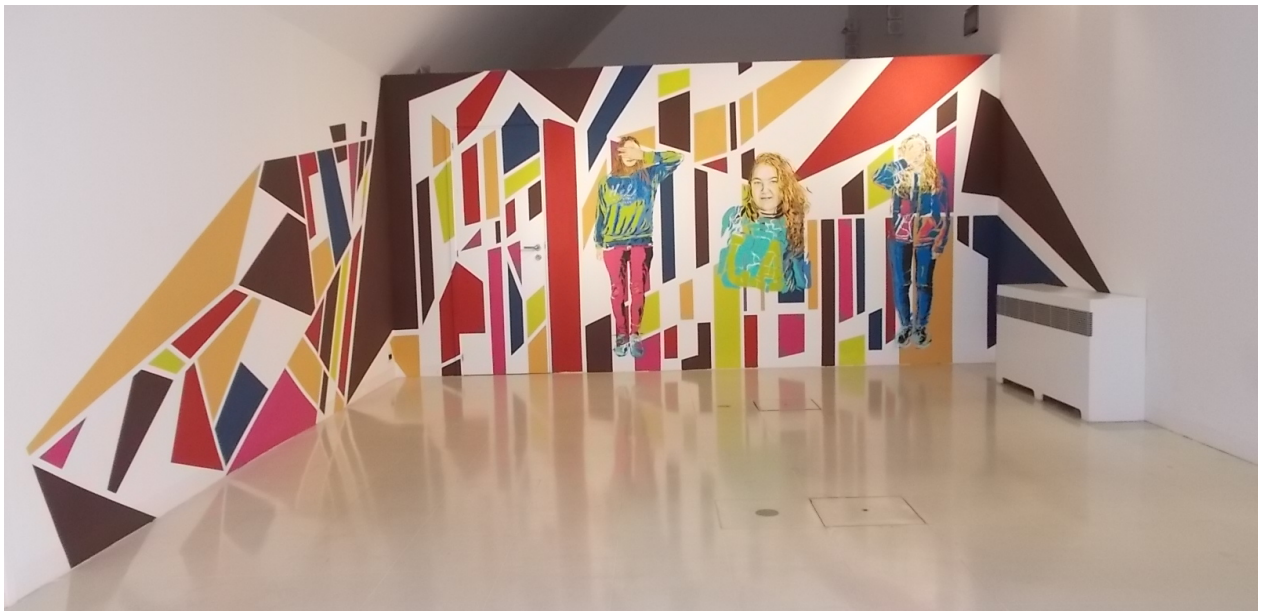

EL PROCÉS DE TREBALL

Des de l'inici, la residència d'Andrea Michaelsson, *Btoy*, ha tingut un horitzó clar perquè es va establir ben aviat que el projecte tindria com a resultat un mural a l'institut. En les primeres trobades va acordar amb els professors de referència i la direcció del centre quin seria aquest mur, situat en una terrassa que fa de pati als alumnes, molt proper a l'aula de plàstica on es faria la residència.

Per tal de familiaritzar-se amb l'*street art*, tant els professors com l'Andrea van començar mostrant als alumnes imatges de murals al carrer i alguns documentals i pel·lícules sobre el tema.

Durant el primer trimestre, l'Andrea també els va ensenyar la tècnica de l'estergit o plantilles, que ella fa servir a gran escala als seus murals i que els alumnes van poder experimentar en petit format. Els resultats d'aquestes proves es van exposar al vestíbul de l'institut i més endavant a la sala d'actes de la biblioteca pública del barri, la Biblioteca Francesc Candel. Els professors van promoure aquesta iniciativa i els alumnes la van organitzar.

Des del gener, la residència es va focalitzar en el mural que es faria a l'escola. El primer pas va ser decidir conjuntament amb el grup quins podien ser els motius/temes per al mural. Per a això, la creadora va plantejar un parell de sessions amb preguntes i debats entorn de temes que poguessin interessar els alumnes.

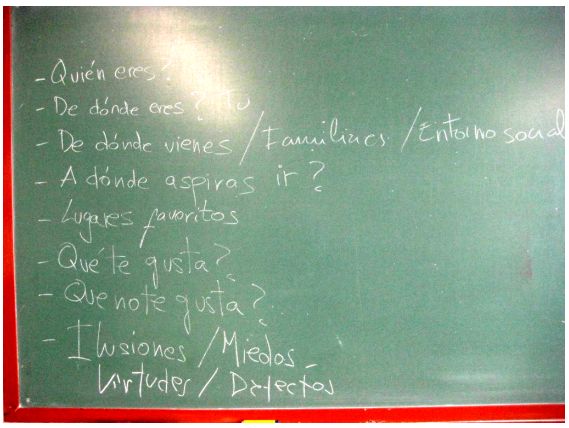

La segona fase va consistir en una sèrie de sessions fotogràfiques per obtenir material de base per a les figures que anirien al mural. Els alumnes van participar activament en aquesta fase, en la qual eren els protagonistes. Es van haver de fer més sessions de fotos perquè Btoy trobés motius adequats per al mural.

La presa de decisions conjunta sobre les figures que anirien al mural els va conduir a la realització de les plantilles per al mur, aquesta vegada a escala gran. El procés comença amb el tractament de les fotografies, després es projecten per dibuixar-les sobre cartró i finalment es retallen per obtenir les plantilles. En tot aquest procés de producció hi va haver l'esforç de col·laboració de la majoria dels alumnes.

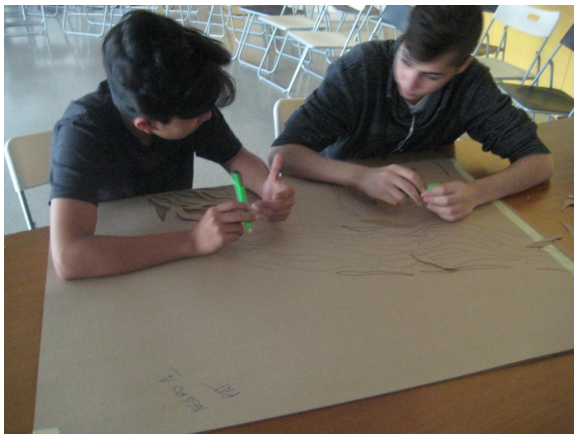

La darrera fase del projecte va consistir a preparar la paret escollida, fer un fons a partir de geometries creades pels alumnes i finalment pintar els motius del mural mitjançant les plantilles i utilitzant esprais.

En la fase de concepció del mural a l'institut, la mediació en nom del Museu Nacional va demanar a l'artista si es podria fer un segon mural en un espai d'aquesta institució. L'Andrea Michaelsson i el grup hi van accedir, i amb aquest objectiu les darreres sessions es van planificar tenint en compte aquesta acció doble. El grup va venir al museu durant les darreres tres setmanes de la residència, però en aquest cas va ser un mural més aviat concebut i executat per Btoy.

E-POSTAL DE LES PRESENTACIONS DELS MURALS

PUNTS FORTS I PUNTS FEBLES

PUNT FORTS

- La temàtica i el suport amb què treballa la Btoy va ser d'interès per a l'alumnat des de l'inici. **L'*street art* va ser un focus** d'atenció per als nois i noies.
- El fet que **el grup fos de 15 nois i noies** va afavorir la residència. La majoria van triar aquesta optativa per l'interès del projecte i el tema. Al principi del curs vam fer una xerrada als alumnes que podien triar aquesta optativa per motivar-los i que tinguessin més informació del projecte.
- El fet que un dels **professors de referència fos de tecnologia** ens va ajudar en moments puntuals de la residència, quan vam necessitar fer servir certs programes, i també va ser clau en la gestió del bloc.
- **El bloc es va pautar com a tasca fixa de la tercera hora** de la residència amb el professor de tecnologia. Aquest professor també va establir que els alumnes escrivissin les entrades del bloc i que hi hagués sempre un noi o noia de fotògraf en cada sessió per documentar el procés. D'aquesta manera es va aconseguir portar un bloc al dia amb les sessions.
- **La creadora va saber administrar bé el temps** en general, tenint en compte que cap al final li vam proposar fer un segon mural al museu. Fins al Nadal vam estar fent sortides, coneixent més coses de l'*street art,* i al gener va començar la concepció del mural a l'escola.
- **El fet que la creadora comencés ben aviat amb un procés pràctic,** ensenyant-los la tècnica de l'estergit amb les plantilles va ser un èxit, perquè va donar confiança i motivació als alumnes.

PUNTS FEBLES

- L'escola va mostrar molt interès per organitzar les sortides. Tot i això, hi va haver **poca flexibilitat amb els horaris.**
- **No es va poder fer cap col·laboració amb altres professors de l'institut**, no es van trobar els espais ni els procediments perquè això fos possible.
- La creadora va expressar que hauria contribuït al seu procés creatiu la **complicitat d'un professor/a de l'Àrea Visual i Plàstica,** per complementar el procés de concepció i desenvolupament del mural.
- **La segona professora de referència es va jubilar a l'abril**, cosa que va crear una mica de desconcert en la creadora. Tot i que l'escola va adjudicar un professor substitut, els processos estaven molt avançats perquè s'hi pogués integrar.
- **La implicació dels alumnes en el procés del mural va ser desigual** i la desmotivació d'alguns no es va poder reconduir. Alguns alumnes es van sentir els murals finals més com a propis que d'altres.
- **La mediació podria haver estat més present a l'aula.** En aquest cas vam donar un suport més aviat organitzatiu i de gestió. En retrospectiva, podríem haver proporcionat més suport durant el procés de concepció del mural, quan la creadora va trobar més dificultats per motivar els alumnes.

ACCIONS VINCULADES A LA RESIDÈNCIA

Al llarg de la residència es van fer una sèrie de sortides que van ajudar a centrar, contextualitzar i desenvolupar el projecte que la Btoy duia a terme durant la seva residència a l'Institut Lluís Domènech i Montaner.

28 d'octubre de 2015
Ruta de murals pel Poblenou i la Fàbrica de Creació La Escocesa

Btoy ens va acompanyar en una visita per aquest barri, en què vam veure murals de diferents artistes, fins i tot un seu a la façana d'un edifici. La ruta va continuar a l'espai exterior de La Escocesa, on hi havia els murs creats en el marc del festival Open Walls.

11 de novembre de 2015
Frescos de la col·lecció d'art romànic del Museu Nacional d'Art de Catalunya

Vam visitar la col·lecció d'art romànic centrant-nos en la utilització dels murs per als frescos, perquè els nois i noies poguessin veure la tradició mural en què també

s'inscriu l'art al carrer que fa l'Andrea. Vam dialogar amb ella sobre les tècniques actuals en comparació amb la tècnica del fresc.

20 de gener de 2016
Museu Nacional d'Art de Catalunya. Visita a la col·lecció Cambó i a l'exposició temporal Xavier Gosé

Per tal d'aprofundir en el tema del retrat, motiu central dels murals de la Btoy, vam visitar la col·lecció Cambó, que ens va permetre fer un recorregut històric per aquest gènere pictòric. També vam aprofitar l'ocasió per visitar l'exposició temporal dedicada a l'il·lustrador de moda Xavier Gosé, que retrata una època que també és present a l'imaginari de la creadora.

17 de febrer de 2016
Reunió del claustre de l'institut per explicar projecte

Es va presentar al claustre en ple el projecte de l'Andrea Michaelsson amb els alumnes de tercer d'ESO. Es van explicar les sortides que s'havien fet fins aleshores i es va introduir el projecte final de mural que es faria a l'institut.

16 març de 2016
Museu Picasso de Barcelona. Visita dinamitzada "Viatge per l'obra de Picasso a través dels seus retrats"

Es va plantejar fer un itinerari en què el tema principal fos el retrat, un motiu recurrent en els murals de la Btoy. Per això es va escollir aquest recorregut participatiu en què es dialoga al voltant de cinc retrats del Museu Picasso.

20 de maig de 2016
Presentació del mural del Museu Nacional d'Art de Catalunya

24 de maig
Presentació del mural a l'institut

L’alumnat i el professor van preparar una presentació en què cadascú explicava un aspecte de la residència. A l’institut es va prioritzar parlar del procés de treball i la tècnica de l’estergit mostrant els materials de preparació per al mural.